

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat)

Aluehallitus 18.06.2024 § 181
1425/00.04.00/2024

Valmistelija konsernipalveluiden toimialajohtaja Lasse Leppä p. 050 5999 545, sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialajohtaja Kati Kallimo p. 050 4422 302, johtajaylilääkäri Heikki Miettinen p. 050 4324 642, alueellisen osastotoiminnan vastuualuejohtaja Juha Paloneva p. 050 3363 695, sosiaalipalveluiden palvelujohtaja Ulla Kuittu p. 050 3538 310 ja sosiaalityön johtaja Raija Kojo p. 040 5714 138

Selostus asiasta

Taustaa

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat) VN/31908/2023. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lisäksi kommentteja erillisestä sosiaalipäivystystä koskevasta muistiosta.

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti uudistetaan sairaaloiden ja päivystyksen kansallista kokonaisuutta ja erikoissairaanhoidon työnjakoa. Sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemissa luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan muutoksia ympärivuorokautista terveydenhuollon päivystystä sekä leikkaustoimintaa koskevaan sääntelyyn. Jatkossa kullakin hyvinvointialueella olisi yksi nimetyllä paikkakunnalla sijaitseva yliopistollinen sairaala tai keskussairaala, jossa on väestölle avointa ja sairaalan toiminnan varmistavaa monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä.

Käytännön vaikutuksena ehdotuksesta olisi, että monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä ja siten ympärivuorokautista päivystystä edellyttävää leikkaustoimintaa ei voisi jatkossa järjestää Kemissä, Savonlinnassa, Oulaisissa, Salossa ja Valkeakoskella sijaitsevilla sairaaloissa eikä synnytyksiä hoitaa enää Kemissä. Perusterveydenhuollon ja akuuttilääketieteen ympärivuorokautisen päivystyksen osalta luovuttaisiin sääntelystä, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää tätä toimintaa koskevan poikkeusluvan. Sen sijaan laissa säädettäisiin, millä paikkakunnilla on mahdollista ylläpitää tällaista perusterveydenhuollon ja akuuttilääketieteen ympärivuorokautista päivystystä. Ylläpito olisi mahdollista Ivalossa, Kemissä, Kuusamossa, Savonlinnassa, Pietarsaareissa ja Raaseporissa. Ministeriön myöntämä poikkeuslupa on tällä hetkellä voimassa myös Iisalmen, Jämsän, Kouvolan, Raahen ja Varkauden päivystystoimintaa koskien. Näissä paikkakunnilla ei poikkeusluvan voimassaolon päättymisen jälkeen enää voisi ylläpitää tällaista ympärivuorokautista päivystystä. Kiireellisen hoidon tarpeen arviointia sekä ilta-aikaisen ja viikonlopun kiirevastaanotto toiminnan ylläpitoa koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin.

Ehdotuksessa lievennettäisiin edellytystä, jonka mukaan leikkaustoiminta, joka edellyttää leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa, tulee kokonaisuudessaan koota niihin sairaaloihin, joissa on monierikoisalainen ympärivuorokautinen päivystys. Osaa leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa edellyttävästä päiväkirurgiasta ja lyhytjälkihoitoisesta eri erikoisalojen leikkaustoiminnasta voisi suorittaa laissa nimetyissä sairaaloissa. Lisäksi

muissakin terveydenhuollon toimintayksiköissä voisi suorittaa tiettyjä anesthesiologista osaamista edellyttäviä kevyttä nukutusta tai puudutusta vaativia toimenpiteitä.

Terveydenhuollon toimintaympäristö on merkittävästi muuttunut siitä, kun sairaaloiden ja ympärivuorokautisten terveydenhuollon päivystysten palveluverkko ja -rakenne on muodostunut. Palvelujärjestelmän toimintaa ja toimivuutta haastaa ammattitaitoisen ja koulutetun sosiaali- ja terveysalan henkilöstön saatavuuden merkittävä huonontuminen lähes kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa ja ammattiryhmissä lähes koko maassa. Terveydenhuoltomenojen kasvun hillintä on tärkeää myös julkisen talouden kestävyuden vahvistamiseksi.

Lausuntoa on pyydetty Keski-Suomen hyvinvointialueen alueella myös mm. Jämsän kaupungilta ja Jämsän Terveys Oy:ltä sekä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Koskelta.

Lausunto annetaan lausuntopalvelu.fi kautta vastaamalla siellä esitettyihin kysymyksiin tai lausunnonantaja voi kirjoittaa vapaamuotoisen lausunnon.

Keski-Suomen hyvinvointialue antaa lausuntonsa vastaamalla Lausuntopalvelut.fi:ssä oleviin kysymyksiin esityksestä.

Keski-Suomen hyvinvointialueen lausunto

Kommentit leikkaustoimintaa koskevista muutosehdotuksista (terveydenhuoltolaki 45 §)

- Keski-Suomen hyvinvointialue kannattaa esitettyjä muutosehdotuksia. Kuitenkin esitämme muutettavaksi 45 § 5 mom sanamuotoa "Sellaisia anesthesiologista osaamista edellyttäviä kevyttä nukutusta tai puudutusta vaativia toimenpiteitä..." siten, että sana "kevyttä" jätetään pois. Termi on lääketieteellisesti epämääräinen ja johtaa tulkinnallisiin ongelmiin. Asia kuvautuu riittävän yksiselitteisesti sanamuodossa: "Sellaisia anesthesiologista osaamista edellyttäviä nukutusta tai puudutusta vaativia toimenpiteitä, jotka voidaan potilasturvallisesti toteuttaa tavanomaisessa terveydenhuollon toimitilassa ilman erityislaitteita ja jotka edellyttävät vain lyhytaikaista potilaan jälkiseurantaa, voidaan lisäksi tehdä muussakin terveydenhuollon toimintayksikössä, jos hyvinvointi-alue, Helsingin kaupunki tai HUS-yhtymä varmistaa osaamisen, laadun ja potilasturvallisuuden toteutumisen."

Potilasturvallisuuden kannalta pykälän 6 momentissa esitetty rajausta, jossa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä 3–5 momentissa tarkoitettua leikkaustoimintaa ja toimenpiteitä voi hankkia yksityisiltä palveluntuottajilta, on erittäin kannatettava.

Kommentit kiireellisen hoidon tarpeen arviota ja kiirevastaanottotoimintaa koskevista säännösehdoista (terveydenhuoltolain 50 §:n 1 ja 2 momentti)

- Keski-Suomen hyvinvointialue kannattaa esitettyjä muutoksia.

Kommentit monierikoisalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen keskittämistä koskevista säännösehdoista (terveydenhuoltolain 50 §:n 3-5 momentit ja voimaanpanolain 59 §:n kumoaminen)

- Keski-Suomen hyvinvointialue kannattaa esitettyjä muutoksia.

Kommentit ympärivuorokautista perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystystä koskevista sääntelyehdotuksista (terveydenhuoltolain 51 §:n 6 momentti)

- Keski-Suomen hyvinvointialue kannattaa esitettyjä muutoksia.

Mahdolliset muut hallituksen esitystä koskevat kommentit

- Keski-Suomen hyvinvointialueella ei ole kommentoitavaa.

Kommentit muista säädösmuutosehdotuksista

- Keski-Suomen hyvinvointialueella ei ole kommentoitavaa.

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

- Keski-Suomen hyvinvointialueen kannalta esityksen vaikutusarviot ovat huolellisesti ja riittävän laaja-alaisesti tehty.

Tiivistelmä annettavan lausunnon sisällöstä

- Keski-Suomen hyvinvointialue kannattaa lakiesityksessä esitettyjä muutoksia lukuun ottamatta yksittäisen sanamuodon korjausta 45 § 5 momentissa.

Kommentit sosiaalipäivystyksen muistioon

Hallitusohjelman yleisenä isona tavoitteena on keventää normimuotoista sääntelyä ja lakisääteisiä velvoitteita. Tässä yhteydessä on pohdittu, onko sosiaalihuoltolain 29 a §:n 1 momentin sääntely sairaalassa toteutettavasta sosiaalipäivystyksestä enää sellaista normiohjausta, jota olisi jatkossakin merkittävästi muuttuneiden olosuhteiden ja rakenteiden aikana syytä pitää voimassa. On arvioitava tarjoaisiko sääntelyn keventäminen / kumoaminen hyvinvointialueille joustavimmat ja tavoitetta jopa paremmin tukevat mahdollisuudet vaikuttaa itse niihin ratkaisuihin, joilla sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon päivystyksen yhteensovittamista voitaisiin alueella edistää. Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen integraatiota tulee jatkossakin tukea laajemmin. Sosiaalihuollon ammattilaisten osaamista terveydenhuollon päivystyksessä voidaan kuitenkin hyödyntää myös muilla tavoin kuin sosiaalipäivystyksen fyysisellä sijoittamisella terveydenhuollon päivystyksen yhteyteen.

Keski-Suomen hyvinvointialueen kommentit:

- Keski-Suomen hyvinvointialueen näkemyksen mukaan ehdotettu normiohjauksen purku ei vaaranna sosiaali- ja kriisipäivystyksen järjestämistä asiakaslähtöisesti. Sosiaali- ja kriisipäivystys toteutuu jo nyt koko maakunnan alueella ja liikkuvuus on olennainen osa sosiaali- ja kriisipäivystyksen toimintaa. Toimiva yhteistyö ei Keski-Suomen hyvinvointialueen näkemyksen mukaan edellytä tilojen sijaintia samassa rakennuksessa, mutta sosiaali- ja kriisipäivystyksen välitön läheisyys terveydenhuollon laajan ympärivuorokautisen päivystyksikön kanssa on eduksi. Psykososiaalisen tuen tarjoaminen kriisipäivystyksenä toteutuu

Keski-Suomen hyvinvointialueella sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yhteistyönä.

Normiohjauksen purku ei saa kuitenkaan vaarantaa sosiaali- ja terveydenhuollon integraation tavoitetta sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminnasta ja sen syventämisestä. Virka-aikaiseen palvelutarpeeseen voidaan vastata sosiaali- ja terveydenhuollon yhteensovitetuissa perustason palveluissa, joilla osaltaan voidaan vähentää virka-ajan ulkopuolisten palvelujen kuormitusta.

Niin ikään normiohjauksen purun ei tule johtaa palvelutehtävän erityisluonteen ja keskitetyn sosiaali- ja kriisipäivystysmallin heikentämiseen. Sosiaali- ja kriisipäivystys toimii itsenäisessä roolissa laajasti yli eri palvelutehtävien.

Keski-Suomen hyvinvointialueella valmistellaan sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekeskusta. Toimintamalli vahvistaa sosiaali- ja kriisipäivystyksen viranomaistoimijan roolia osana moniviranomaistyötä.

Toimivalta

Hallintosääntö 17 §

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus antaa edellä esitetyn lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat) sekä kommentoi esityksen mukaisesti sosiaalipäivystyksen muistiota.
	<u>Asian kokouskäsittely:</u>
	Johtajaylilääkäri Heikki Miettinen esitteli asian kokouksessa klo 15.35–15.58.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin. Tauko ajalla 15.58 - 16.05.